

Ressenyes

Georg KREMnitz, Hrsg.: *Sprachen im Konflikt. Theorie und Praxis der katalanischen Soziolinguisten. Eine Textauswahl*. Föbingen, Gunter Narr Verlag, 1979 («Töbinger Beiträge zur Linguistik», 117.) 233 ps.

Sobradament conegut i justament acreditat entre els medis occitanistes per la seva cabdal aportació a la coneixença i estudi científics de la llengua d'oc en l'època contemporània (*Versuche zur Kodifizierung des Okzitanischen seit dem 19. Jahrhundert und ihre Annahme durch die Sprecher*, Töbingen 1974), ens ofereix ara Georg Kremnitz, que de sempre havia manifestat un interès paral·lel vers el català, una antologia de textos de sociolingüistes catalans, precedida d'una aclaridora introducció i arrodonida a tall d'epíleg amb una molt completa bibliografia, sobre sociolingüística en general i sobre la catalana en particular. Els criteris que han presidit la tria, com remarca l'editor, no tan sols apunten a fer conèixer entre els romanistes alemanys la situació social de la llengua catalana i l'estadi assolit pels lingüistes que se n'ocupen des d'aquesta perspectiva, sinó també, i especialment, a evidenciar a un públic més ampli la validesa metòdica i conceptual per a la sociolín-

güística moderna dels estudis duts a terme tenint el català com a punt de partida. Consta, l'aplec, de quatre apartats diferents (conceptes bàsics de sociolingüística, dimensions del conflicte lingüístic, enquestes, evidenciació de la sociolingüística), on es recullen, en acurada traducció germànica, papers monogràfics —alguns dels quals de difícil accés o bé inèdits— i fragments significatius de treballs més extensos de la plana major del especialistes catalans del ram. El resultat de conjunt se'ns mostra excel·lent i, alhora, paradoxal, per tal com suposa que, ara com ara, disposa el lector alemany d'una eina molt més sistemàtica i elaborada que no pas el lector català per tal de fer-se complida idea de l'envergadura, procediments i intencionalitats de la sociolingüística practicada actualment pels viarans d'aquest últim. La presentació introductòria, a càrrec de l'editor, més que no pas una lectura crítica o detinguda exegesi dels textos adduïts, constitueix una exposició evolutiva —d'allò

més apta per als no iniciats i per als interessats a tenir-ne una visió panoràmica sucinta— del sorgiment, embranzida i institucionalització de la sociolingüística catalana, d'ençà dels orígens de la reforma lingüística, amb l'abra i Alcover, en què la mateixa situació de la llengua els duia *velis non velis* a ésser en força sentits uns sociolingüistes *avant la lettre*, passant pels treballs precursors al començament de la dècada dels 60 d'un Badia i d'un Aracil, amb la progressiva recepció crítica en els Països Catalans de mètodes i conceptes provinents de la sociolingüística nord-americana, i prosseguint fins a la fundació del Grup Català de Sociolingüística i les noves expectatives històriques i, doncs, també lingüístiques derivades de l'acabament de la dictadura franquista. Les prediccions que, a la llum del procés considerat, emet per al futur lingüístic de la comunitat catalana Kremnitz, evidencien no tant la perspicàcia de la seva anàlisi política com el fet inqüestionable, i posat per ell mateix amb encert més d'un

cop en relleu, de la major dependència que, en virtut d'una situació encara anòmala, presenta la llengua catalana del fet polític en general i, doncs, de com els sociolingüistes catalans se senten en el deure i en la necessitat de transcendir l'àmbit estrictament teòric-científic de la seva recerca mitjançant un compromís tendent a transformar en praxi operativa el resultat d'una bona part de llurs investigacions. L'únic punt discutible, per bé que secundari, de tot el plantejament de Kremnitz fóra potser el joc terminològic que, a semblança del que alguns volen introduir entre «català» i «catalunyer», estableix entre «katalanisch» i «katalonisch». El gruix i la categoria del treball aquí ressenyat és més que consistent com perquè no li hagués calgut de recórrer a un distíngu d'allò més dubtós científicament i d'un inequívoc reaccionarisme mistificador des del punt de vista polític.

JOSEP MURGADES

Autors diversos, *Treballs de sociolingüística Catalana*, 2. Valnècia, Eliseu Climent editor, 1979 (Col·lecció Tres i Quatre), 158 ps.

Un any i escaig després de l'aparició de *TSC*, 1, ressenyat al núm. 13 d'aquesta revista, en veiem confirmada la continuïtat amb aquest segon volum, que aplega sis treballs de L. V. Aracil, A. M. Badia i Margarit, J. Carbonell, M. Dolç, G. Puig i T. Turell, respectivament. D'aquests, Badia i Carbonell havien collaborat ja a *TSC*, 1 (el fet és més significatiu per tal com no és una mera reincidència *auctoris*, sinó també temàtica). Així, després de la breu *Presentació* col·lectiva, el primer ens posa al corrent de les activitats del GCS amb *El Grup Català de Sociolingüística i el Seminari Internacional de Sociolingüística de Perpinyà* (juliol de 1977) (ps. 11-32) —del qual havíem llegit ja una versió primitiva a *Serra d'Or*, XIX, ps. 635-638— i el segon ens dóna una anticipació d'un treball encara en curs amb *Elements d'història social i política de la llengua catalana* (ps. 87-102). Hom podria sorprendre's de trobar ací la comunicació que M. Dolç presentà al VII Congrés Internacional de Sociologia (Toronto 1974), *Traducció i interpretació dels escriptors llatins* (ps. 103-111); amb tot, si entenem el problema com «l'operació de dirigir el món d'avui [...] cap a la civilització de Roma» (p. 104), en comprendrem les implicacions

«sociolingüístiques». Només apuntaré tres marques: d'antuvi, que la traducció no és una qüestió merament empírica sinó també conceptual ho mostra el fet que l'acord no és pas unànime quan es tracta d'especificar quines propietats lingüístiques i culturals d'un text cal preservar en el procés de translació; segonament: el problema de la traducció no és avui tan sols una qüestió filològica, sinó profundament antropològica, en la mesura en què hom pot concebre l'antropologia social com «l'elaboració d'una metodologia per a la traducció del llenguatge cultural» (E. Leach), i, finalment, si, com afirma Dolç, la traducció ha d'esdevenir «una victòria i un guany per a la nostra llengua» (p. 111), cal de totes passades reivindicar una política cultural desperta i activa en aquest terreny.

Menció destacada mereix el treball de L. V. Aracil, *Educació i sociolingüística* (ps. 33-86), tant per la seva llargària com pel seu abast ensem teòric i pràctic, universal i domèstic, així com per la seva coherència i pel seu to polèmic —inevitablement polèmic, jo diria, sabent-lo, com el sé, consubstancial a l'autor i qui sap si a la matèria. No dubto a recomanar-ne una lectura atenta i ponderada: Aracil no és cap babau i, si